

LANGE TIJD GELOOFDE IK dat sommigen uit een grootmoeder werden geboren, anderen uit een moeder, uit de ene of uit de andere. Over mezelf dacht ik dat ik alleen een grootmoeder had; met haar woonde ik in het blauwe huis, zij deed mijn haren groeien en zij maakte de melk.

Toen ik mensen en kinderen begon te zien, leken die anders te zijn dan wij. Dat wil zeggen, een voor een waren ze wel zoals wij, want tante Lidi had rimpels net zoals mammo, en ikzelf was net als elk ander kind op de kleuterschool, maar die hadden vaders en moeders. Later kwam ik te weten dat ik geen vader had en dat mijn moeder dood was. En mammo zei dit op een manier alsof ze het niet uit haar mond wilde laten komen, ze perste de woorden eruit, en haar ogen hielden niet van mij. Daarna dacht ik dat ik er zelf iets mee te maken had dat mensen doodgingen.

Mammo hield heel veel van kerkhoven en begravenissen. We keken naar begravenissen door een gat in het houten hek, natuurlijk waren we goed

zichtbaar achter de planken, maar dat kon ons niet schelen. De lange rij mensen bibberde voort, met dat zwarte in hen. Zwarte zigeuners, zwarte trompetten, zwarte benen tegen de flanken van de paarden, ze draaiden allemaal rond in dat gat. Mamo was dan altijd een beetje blij dat ook anderen doodgingen, niet alleen Ilike, die mijn moeder was geweest.

Mijn moeder was sterk. Ik heb een foto van haar. Ik was al helemaal volwassen toen ik die in handen kreeg. Ik was zo groot en ook het vergeten was zo groot in mij, dat ik niet wist of ik moest toelaten dat deze foto mijn moeder werd. Want er leefde geen beeld in mij. Dus ik liet het maar toe. Ze was sterk, want ze tilde de spoorboom op. Dat was haar werk. Ze draaide hem krachtig omhoog als de trein float. Uit een klein spoorwachtershuis kwam mijn sterke moeder dan naar voren, ze draaide, ze stopte met draaien, de trein raasde voort, en dan draaide ze weer. Ik weet niet of ze ervan hield om dit te doen. Op de foto is dat niet te zien.

Ze had een man en twee kinderen. De man was een vechtersbaas, de kinderen waren huilers. Dat is ook niet te zien op de foto. Ze houden elkaar niet vast zoals mensen dat doen die veel liefde in zich hebben. Uiteindelijk begon mijn moeder toch van iemand te houden, die met een trein was gekomen,

hij liep over de rails. En hij liep verder. Zo werd ik geboren.

Toen stopte mijn moeder zichzelf en mij in een kleine, treurige koffer en ging naar het huis van mammo om dood te gaan. Ze liet het vechten van de vechtersbaas en het huilen van haar huilers achter, ze liet ook het draaien achter, alleen mij nam ze mee, ze legde me neer in het blauwe huis, het donker kroop er net naar binnen.

Mamo keek me aan, zoals ze dat later ook altijd deed, haar woede blies een vloek om me heen, ze spuwde het teken van iets slechts op mij, zodat ik tot de dag van vandaag niet zou weten of ik nog goed voor iemand kan zijn. Het blauwe huis had geen zijmuren, of beter gezegd, het gat was groter dan de zijkant, mammo duwde het bed ertegenaan, en het bed bedekte het gat. Slechts af en toe konden we aan het flakkeren van de vlam in de lamp zien dat wat buiten was tussen ons in kwam.